

Herr Aage Gysler
Nils Juelsgt. 38 I
O s l o

8. MAI

DENNE RUBRIKK
koster kr. 25.00
pr. gang. Flere ganger
etter avtale.

Nr. 2

Torsdag 18. januar 1951

5. årg.

Sanerings sak bringer for dagen merkelige forhold ved Kristiansund politikammer.

Politimester og fullmektig krevte Erstatningsdirektoratets representant o.r.sakfører Søren Dahl fjernet

Bak sine overordnedes rygg gikk etterforskerne god for ham — og han fikk fortsette å plyndre forsvarsløse mennesker De som anbefalte Søren Dahl burde selv ha sittet på tiltalebenken

I fjor høst ble en merkelig sak behandlet ved Kristiansund byrett.

En slaktermester stod tiltalt for saneringsvindel fordi han hadde forsøkt å redde sin formue fra å falle i hendene på den for sine meritter kjente o.r.sakfører Søren Dahl.

Etter gode anbefalinger fra såkalte ansverlige menn i Kristiansund ble Søren Dahl i 45 ansatt som Erstatningsdirektoratets representant i Kristiansund og Nordmøre.

Da vedkommende slaktermester i 1945 ble utpekt som en av de som skulle «tas» for økonomisk «landssvik» ble aksjonen mot ham straks satt igang. Politikonstabel Rolf Naess ble utpekt som den mest tjenlige mann til dette arbeide, og han satte igang sin etterforskning.

For å gi etterforskeren Rolf Naess i et nøtteskall, er det nok å sitere en uttalelse som kom frem i en av de forklaringer som ble gitt i retten.

«En kunne aldri vite hva en mann som Naess — i sin desperasjon kom til. Det var landssvik han ville ha på en. . . Og han sa, at han skulle bevise «landssvik». Han skrev det han mente skulle passe. Hans moral er slik at jeg forstår ikke at han idag kan sitte med stilling i politiet».

pengene skulle ikke Dahl ha fått tak i dem. Det ville være bedre også for Dahl — at pengene ble kastet nå siden. Når en mann kan drikke opp 70,000 — 80,000 kroner på 1½ år da må det være noe galt med ham».

At tiltaltes frykt var berettiget viste seg etter vel et års forløp. Rykter om misligheter ved Erstatningskontoret begynte å svirre. Og allerede i 1946 kom det til Erstatningsdirektoratets fylkesrepresentant, herr o.r.sakfører Parelius, Molde, flere oppsiktsvekkende meldinger om Dahls

Glassmester G. A. Larsen 85 år

Den fremragende og kjente håndverker glassmester G. A. LARSEN, Oslo, fyller 85 år den 20. januar. G. A. Larsen hører til en gruppe håndverkere som ved faglig dyktighet, oppdrift, skapende initiativ og pågangsmot har bygget opp en mønsterbedrift av rang innen sitt yrke. — Larsen kom tidlig med — allerede som 10 års gutt begynte han å ferdes på glassmesterverksted og kom senere i lære hos sin onkel glassmester Johansen i Storgaten, og kan altså se tilbake på 75 års virke innen glassmesteryrket.

Omkring århundre-skiftet tok Larsen fatt på utførelse av kunst glassmaleriet i moderne form, og har i årenes løp levert en rekke store glassmalerier til offent-

patriot. I 1905 var han medlem av Oslobystyre.

I 1899 deltok han som aktiv turner i det første nasjonale turnstevne på Fredrikshall — han er fremdeles rank og spenstig og bærer sitt hode høyt. — Denne ungdommelige gamle håndverksmester er en pryd for sitt yrke, sin stand og sitt land.

A. F. W.

«Gode» nordmenn — framsynte nordmenn.

AV HROAR HOVDEN

Et interessant og lærerikt år er forbi. Den innen- og utenrikspolitiske utvikling har etterhvert — og raskt tempo — tatt en retning som virker fullstendig overraskende og forvirrende på de «gode» nordmenn, men som slett ikke har hatt en liknende virkning på oss andre. Vi andre, vi som av dagens makthavere — «seierherrene» — er forsøkt svimerke med landsforræderstempel, har hatt den lykke å ha våkne og framsynte ledere som snart i en halv mannsalder har forutsagt en utvikling som vi i dag er vitne til. For oss er derfor utviklingen i denne tid ingen overraskelse. Tvertimot. Vi forutsa denne utvikling — og ventet den

og å trekke sine slutninger av det.

Selv det store demokratiske lys mr. Churchill er først i dag kommet fram idtNevbtgk shrld syn» som Quisling ga uttrykk for i sin henvendelse av 11. oktober 1939 til den britiske statsminister, mr. Chamberlain. Quisling sier:

«Da jeg i 1927 til 1929 hadde i oppdrag å vareta de britiske interesser i Russland, tillater jeg meg å henvende meg til Deres Excellence, og vet at jeg uttaler tanken til nesten alle i de nordiske land, når jeg sier, at brokrigen mellom Storbritannia og Tyskland med bolsjevismen som

Neerlandsdals-affæren henlagt av Riksadvokaten.

Men våre avsløringer er på ingen måte svekket

Som tidligere meddelt kom det for en tid siden ordre fra Riksadvokaten, at politiet i Kristiansund skulle sette i gang etterforskning mot «8. Mai» for en artikkel som vi den 6. februar 1950 offentliggjorde om et forhold i Konsentrasjonsleiren Neerlandsdalen, Kristiansund. . .

Artikkelen hadde overskriften «Ikke le — ikke smil. Den som smiler skyter jeg, skrek vaksjefen i Neerlandsdalen». . . Ifølge melding til Kristiansund Politikammer fra Riksadvokaten er nå saken henlagt uten videre forføyning.

.. Da vi fikk melding om at politiet skulle etterforske denne sak, var vi klar over at det var «8. Mai» som skulle takes og ikke vaktmannskapet.

Til tross for Riksadvokatens melding om at saken er henlagt — er våre opplysninger om de nevnte forhold på ingen måte svekket. Men for vaktmannskapet må det være hyggelig å erfare at det er kameratene som

har makten. . . .

landssvik». Han skrev det han mente skulle passe. Hans moral er slik at jeg forstår ikke at han idag kan sitte med stilling i politiet.

Denne uttalelse ble ikke påtalt — hverken av politim. Omang, som var aktor, eller rettens administrator byfogd Tønnesen.

Straks etter at firmaet ble overlatt til påtalemyndighetens varetekt, fikk firmaets sjef rede på at o.r.sakfører Søren Dahl var utsett til bestyrer av bedriften. Det gikk imidlertid en tid før offentlig oppnevning fant sted, og i mellomtiden forsøkte firmaets sjef å redde sin og familiens rørlige kapital ved å kjøpe obligasjoner og registrere disse på forskjellige navn. Det var frykten for at hans bedrifts offentlige bestyrer herr o.r.sakfører Søren Dahl skulle få hånden over kapitalen, som var årsaken til dette skritt. At denne frykt var berettiget viste også de senere hendelser, idet Søren Dahl, som forutsett av tiltalte og mange andre, begikk et dundrende underslag på over 70.000 kroner. Det hevdes imidlertid at beløpet er atskillig større, da det er påvist nye misligheter etter at han er dømt og har sonet.

Vitner som ble ført i saken la tydelig for dagen, at firmaets sjef hadde all grunn til å møte en mann som Søren Dahl med den aller største mistillit. Kjøpmann Herm. Westad uttalte således i sitt vitneprov:

«Etter at Søren Dahl ble sakfører, har det bare vært alkoholen med ham. Og etter min mening var det den rene skandale at han ble ansatt som Erstatningsdirektoratets representant. Det var vel ikke et voksent menneske her i byen som ikke kjente til Søren Dahls meritter. — Selv har jeg vært med på å betale et av hans tidligere underslag, og det var lenge før krigen. — Jeg kjente Søren Dahl fra han var en liten gutt, og flere ganger bad hans far meg om å ta vare på ham. Og fra den tid jeg var redaktør i Møre Dagblad husker jeg, at jeg flere ganger tok ham opp fra rennestenen i Oslo. Og de menn som har anbefalt Søren Dahl som Erstatningsdirektoratets representant, burde idag ha sittet på tiltalebenken sammen med tiltalte. Straks etter at tiltalte fikk rede på at Dahl skulle bli bestyrer av hans firma, talte jeg med ham. Han var da meget fortvilet over at hans formue skulle forvaltes av Dahl. Jeg sa da, at hvis det var mine

Rykker om misligheter ved Erstatningskontoret begynte å svirre. Og allerede i 1946 kom det fra Erstatningsdirektoratets fylkesrepresentant, herr o.r.sakfører Parelius, Molde, flere oppsiktsvekkende meldinger om Dahls adferd. Og etter hvert ble forholdene så graverende at politimester Omang og politifullmektig Petersen i Kristiansund, sendte en skrivelse til o.r.sakfører Parelius, om at Søren Dahl øyeblikkelig måtte fjernes fra sin stilling.

Imidlertid viste det seg at o.r.sakfører Parelius tok mere hensyn til en høystemt anbefalingskriv. fra endel etterforskere ved Kristiansund politikammer, og hvor etterforskeren Rolf Naess også glimret med sitt navn. Det kom også en anbefalingskrivelse fra en praktiserende sakfører i Kristiansund.

I retten ble etterforskerens anbefalingskrivelse dokumentert, men den praktiserende sakførers navn ble nok ikke nevnt.

Politifullmektig Petersen fortalte i sitt vitneprov, at det var han som hadde skrevet brevet, men det ble godtatt av politimesteren som hadde undertegnet. I dette skriv hadde de stilt krav om at Dahl skulle fjernes. På forsvarerens spørsmål om etterforskerne kjente til at det fra politimesteren og politifullmektigen var sendt en slik skrivelse, svarte politifullmektig Petersen: «Ja, det går jeg ut fra». Han opplyste også at det ble tatt gjennpart av skrivelser, men at gjennparten var forsvunnet.

Etterforsker Rolf Naess fikk høve til å uttale at de ikke hadde kjennskap til at deres overordnede hadde sendt en slik skrivelse.

Vi vil ikke påstå noe, men vi synes det er merkelig at Rolf Naess og de andre som hadde underskrevet anbefalingskrivelsen ikke hadde noe kjennskap til o.r.sakfører Søren Dahls åpenlyse misbruk av alkohol. Det var imidlertid ingen hemmelighet for deres overordnede. Men de ble «dolket» i ryggen av sine underordnede, med den følge at Søren Dahl ennå en tid fikk høve til å skalte og valte med andre folks penger, slik at da «bomben» falt, som Rolf Naess uttalte, hadde Søren Dahl også fått tid til å underslå omlag 30.000 fra tiltalte.

I denne forbindelse er det verd å legge merke til, at politimester Omangs og politifullmektig Petersens gjenpart av den tidligere omtalte skrivelse er kommet bort. Det ligger langt fra oss å si at gjenparten av brevet er stjålet. Det hele kan være et hendelig uhell, og et brev kan da komme bort — selv om det ligger i en politimesters skuff.

ke på 75 års virke innen glassmesteryrket.

Omkring århundre-skiftet tok Larsen fatt på utførelse av kunst glassmaleriet i moderne form, og har i arenes løp levert en rekke store glassmalerier til offentlige og private bygninger i Norge. På utstillinger i Paris, Barcelona og Norge har Larsen høstet medaljer og heder. Ved siden av glassmaleriet omfatter hans bedrift også speilfabrikk og glasssliperi.

Som den standsbevisste håndverker han er kom han tidlig med i ledelsen av yrkesorganisasjonene og har innehatt alle de høyeste stillingsverv fra oldermann i Oslo laug til oldermann i Glassmesternes Landsforbund. For fortjenester innen disse organisasjoner er han tildelt ordenen «Den Gamle Diamant». For sin landsomfattende skapende virksomhet på glassmaleriets område er han tildelt kongens fortjenstmedalje i gull.

Men det var ikke bare de faglige interesser som opptok all hans tid, han fikk tid til å bli en allsidig interessert samfunnsborger. Både på det politiske, kirkelige og idrettslige områder virket han. G. A. Larsen soknet sterkt til det gamle nasjonale venstre, som i sin tid stred så tappert for landets fulle selvstendighet. — Larsen er en særpreget nasjonal-

David Monrad Johansen i Sverige

Et ordspråk sier: Ingen blir profet i sitt eget land. Med det vil man gjerne ha sagt, at en eller annen er blitt profet i et annet land enn sitt eget. I dette tilfelle, når det gjelder den norske komponist D. Monrad Johansen, er det imidlertid ikke helt riktig å benytte seg av hint ordspråk, for M. J. var også i sitt eget land,

Retterstedet på Akershus bekranset.

Initiativtakerne var tidligere NS-folk og notstandsmenn

På 5-årsdagen

for Quislings henrettelse, hadde det samlet seg noen tidligere N. S. medlemmer på Øvre Vold på Akershus Føstning. der henrettelsene hadde funnet sted. På retterstedet ble der lagt ned en krans

og framsynte ledere som snart i en høy mannsalder har forutsagt den utvikling som vi i dag er vitne til. For oss er derfor utviklingen i denne tid ingen overraskelse. Tvertimot. Vi forutsa denne utvikling — og ventet den. Etter evne søkte vi i lang tid å gjøre våre landsmenn oppmerksom på faren. Vi ble ikke forstått. Derimot ble vi hånet — og kastet i fengsel.

Av de mange solskinnsdager — og gledelige begivenheter — det forgangne år brakte oss «landsmeget anerkjent før siste krig. Men det hadde man nær glemt her hjemme. Så meget viktigere er det da at vi blir minnet om dette fra et annet land.

I «Dagens Nyheter» for 7. 11. 1950, finner vi en sann anmeldelse av den konsert som M. J. og hans fortolker Molly Asbrink, holdt i Stockholm dagen førut med omtrent samme program som ved deres konsert i Oslo en tid i forveien. Det heter der innledningsvis:

«David Monrad Johansen,

norrmann, 62 år, är en av Nordens märkligste tonsättare, dock inte tillräckligt känd i Sverige. Sångerskan Molly Asbrink gjorde på måndagen ett försök att vinna publik för hans konst genom att ge en romansaf-ton där programmet endast upptog kompositioner av honom, och även om det gott kunde ha varit litet mer folk i Lilla konserthussalen, måste man säga att resultatet var lyckat: de som hade kommit dit bör ha fått et klart intryck av norrmannens geniale begåvning, något besläktad med Griegs, men dock helt personlig.

Starkast framträdde den i de 1920 skrivne sångerna till texter från gammal norsk folkdiktning; de är mästerverk på samma nivå som Sibelius', Carl Nielsens och Petersons-Bergers bästa sånger, och det är besynderligt att de så sällan sjungs i våra konsertsaler».

quasimusculus.

svikere», har intet gledet meg mer enn det faktum at store deler av folket har fått sine øyne åpnet igjen og sitt sunne vett til bake. Og det ikke minst viktige: folk begynner nå å våge seg til å innrømme sin feltakelse. Begynner feigheten å gi seg?

Jeg satt nylig på toget midt oppe i et selskap av meget «gode» nordmenn, som ikke kjente meg. Ordsnittet gikk livlig om aktuelle spørsmål. Som et slags «sammendrag» av ordsnittet fastslo den ene av selskapet: «Jeg tror ikke lenger på historien om at NS-folk var landsforrædere, vi hadde ikke her i landet «gode» nordmenn og «landssvikere», — men «gode» nordmenn og — framsynte nordmenn». — Ingen protesterte mot å få seg sannheten servert i et nøtteskall på denne måten!

Framsynte nordmenn, ja. Det er nettopp saken. De såkalte «gode» nordmenn er gjennom bitre skuffelser og sørgelige erfaringer endelig i dag kommet om trent fram til det punkt hvor de framsynte nordmenn befant seg for 12—15 år siden. Den jævne, tenkende mann og kvinne har ikke kunnet unngå å se dette —

Fru Harsem død.

Etter lengere tids sykdom er fru generalkonsul Harsem død.

Hun ble begravet den 18. januar.

«Hvis du vil bjerge deg og slippe kluss er du m h e t tryggest i et tids-åndsskille, for hvis du følger en Copernikus og ser en sammenheng, så går det ille. Det er slått fast ved alle tiders juss: Jorden skal være flat og skal stå stille».

Den eneste positive vei til å virkeliggjøre dette er sammen-smeltning av britiske, franske og tyske interesser i en føderasjon av Europa etter initiativ av Storbritannia for å skape interessefelleskap og samarbeid nyttig for alle parter.

Under disse omstendigheter og i betraktning av de lidelser som krigen bringer også over de nøytrale nordiske land, appellerer jeg ærbødigst til Deres umåtelige autoritet og ansvar, og tillater meg å foreslå at den britiske regjering, i samhøve med den prøvede metode fra føderasjonen av Amerika, Sydafrika og Australia, innbyr hver europeisk stat til å velge ti representanter til en kongress som har i oppdrag å forberede en konstitusjon for et Samvelde av de europeiske nasjoner, å forelegge til godkjenning eller forkastelse ved folkeavstemning i hvert land.

De er den eneste statsmann som på det nåværende tidspunkt kan bringe Europa tilbake til fred og fornuft. Når jeg i dag leser Quislings framsynte — for ikke å si profetiske ord, rinner meg dikterens strofer i hugen: «Den som går foran i en alvorsdyst, han serrer ei, han kjemper kun og faller». Eller som Kristen Gundelach uttrykte det med noen ord i min dagbok på Ilebu:

«Hvis du vil bjerge deg og slippe kluss er du m h e t tryggest i et tids-åndsskille, for hvis du følger en Copernikus og ser en sammenheng, så går det ille. Det er slått fast ved alle tiders juss: Jorden skal være flat og skal stå stille».

At store deler av det norske folket er på vei mot lyset og sannheten, ut av historieforskale

— Fortsettes side 3 —

8. MAI

Redaktør
Arvid B. Arntzen

Forretningsfører
Per Kvendbo

Kontor: Fløyveien 25, Kr.sund. — Telef. 1330. — Redaktøren 2918.
Abonnementspris kr. 16,00 pr. år
Utgitt av Interessentskapet 8. Mai

Rettskaffenhetsfeber.

Vi har sett at en av vårt hjemlige bokmarkedets kritikere har brukt uttrykket rettskaffenhetsfeber i en av sine bokanmeldelser. Det er vel nærmest anvendt til eget vern mot andres overveldende bevisførelse, men vi anholdet uttrykket, fordi vi vel alle mere eller mindre lider under denne rettskaffenhetsfeber — mange ennog over de kritiske 40 grader.

Vi ser, hvorledes de dertil etablerte og tildels tidsbetonte myndigheter handler under denne febers virkninger, når de stilles ansikt til ansikt med den høyst uønskede uro omkring det politiske rettsoppgjør, og når myten om deres egen englerene uskyld plutselig avsløres av dem, som krever sannheten på tvers av alle hensyn. Og — la oss fortsatt være ærlige — vi føler denne feberen også selv, når bølgene av det ennå eksisterende fariseerbetonte hat guser opp omkring oss. — Selv nå etter 5½ års uavlatelig kamp lar det seg piske opp til frådende skum, ofte uventet og på de mest uberegnelige steder. Snart heter det: La det nå være slutt med alt dette snakket om rettsoppgjøret, la oss glemme dumhetene og overgrepene på begge sider og bli enig om å gå videre. Og når da så vi på vår side gir etter for dette brennende ønske i vårt hjerte om borgfred og fordragelighet, om en ny arbeidsdag i begynnelsen av den annen halvdel av vårt mishandlede 20. århundrede, så fraser nyttårsrakettene opp omkring oss og svir mere enn øyenbrynene. Dette gir bitter lærdom, gir erfaring, og rettskaffenhetsfeberen stiger med den følge, at vi slår fra oss på ny, slik som vi har måttet gjøre det i de lange forfølgelsesår — år som i virkeligheten begynte lenge før okkupasjonsens slutt. Vi klarte å bære byrdene tross alle utfordringer dengang så lenge vi hadde det tyngende ansvar under okkupasjonen, så lenge det var vi som måtte ta ansvaret for mest mulig ro og orden for å holde forsyningene

arter seg som en nådeløs straff etter «straffen» for å bruke et uttrykk fra bladet «Vårt Land». Vi fortsetter å sitere etter bladet i forbindelse med dets omtale av en slik forfølgelsesaffære: «Nei, vi har ikke råd til dette. Først og fremst for vår egen skyld som et fair og rettsindig folk. En slik forfølgelse er nesten verre enn dødsstraff. Vi roste oss en gang av å ha en human straffelovgivning, som tok sikte på å beskytte ungdoms- og førstegangsbrytere og gjenreise faldne etter utstått straff. Men her kan man ikke engang la disse i fred etter straffen. I stedet for å hjelpe dem forfølger man dem. Det er en lumpenhet, for ikke å si det verre».

Ja, det er lumpenhet, men den fortsetter ufortrødent. I og med at det er bare vel 100 saker av landssvikoppgjørets ca. 90.000 saker igjen, sier riksadvokat Aulie til «Morgenposten», regner jeg oppgjøret som avsluttet. Anei, avsluttet er det nok ikke. Ved årsskiftet satt der ca. 185 politisk dømte inne til soning — vesentlig fanger med idømte straffer på 15 år og derover og noen få med straffer ned til 10 år. Disse befinner seg i to konsentrasjonsleirer, nemlig Sem ved Tønsberg og Bjørkelangen. Sem vil antagelig i løpet av vinteren bli omdannet til arbeidsskole for unge lovovertridere og da blir bare Bjørkelangen igjen. Uten noen forbindelse forøvrig kan vi nevne at 35–40 tyske krigsfanger sitter på Espeiland ved Bergen. — Men ferdig? Nei, før de tyske krigsfanger er sendt hjem og våre egne langtidsfanger er sluppet fri, er vi ikke nådd til første milepæl. — Vi sier første milepæl, for da må revisjonen av alle avsagte dommer begynne for alvor, og det må skje ikke i form av amnesti — en nådeshandling av dem som dømte oss — men som en revisjon av selve domsgrunlaget, bygget på de historiske fakta, bygget på retten som rett og ikke som politisk makt.

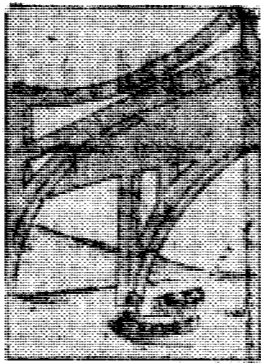
Vi ere en nasjon vi med —

I regjeringsbladet «Arbeider-Avisa» har telegramredaktøren forsynt et telegram med følgende overskrift:

TITO FAR GUNSTIG KREDITT I NORGE.

Sovjets blokade av Jugoslavia faller i fisk.

Kommentaren til denne tittel har vi latt tegneren levere. Den sier det som er nødvendig å si ved denne anledning.

nytte nærmere å undersøke, hva der står i bostedets love, for det er ikke det, som her er pointet, men pointet her er, at han er under faktisk tvang, hva enten den tvang er i overensstemmelse med bostedets love eller ikke. Vi kan derfor gå ut fra som sikkert, at straffelovens § 86 annen passus tilsier han straffrihet, hvis han har vært i fremmed vold og under fremmed tvang. Etterat ordet rettsstridig var satt inn i straffelovens § 86 1ste passus, var det jo overflødig å si dette, for han har vært i fremmed vold og under fremmed tvang, har hans handling ikke vært rettsstridig. Spørsmålet blir imidlertid: Har det vært meningen med annen passus å si noe mere enn dette og derigjennom tilsa ham ytterligere straffrihet.

Hva forstås så her ved ordet utlandet? Uttrykket er særlig uklart og villedende, og det, som lovgiverne må ha ment dermed, må være ethvert territorium, som er i fiendens vold, og hvorover denne har det faktiske herredømme, men også kun slike territorier. Okkuperte territorier går derfor inn derunder, men ikke helt nøyttale territorier eller territorier, hvorover fienden eller noen av hans allierede ingensomhelst faktisk myndighet har, hvorved de kan øve tvang mot der bosittende personer. Bostedets love i slike nær-

Da Sørlandstoget 15.11.50 kolliderte løpet av det nesten 6 år lange stor-med et par vildtlopende godsvogner nedentfor Hjuksebø og mange mennesker omkom, deltok en fange som var under transport til Bodsfengalet i hjelpearbeidet på en måte, som vakte almen ærerkjennelse. Resultatet herav ble, at han i statsråd før jul ble benådet og løslatt på prøve. Han skulle ha avsonet en straff på 1 år for en knivstikkeraffære. — Dette er et skritt på den riktige veien, og den burde følges ikke bare for knivstikkere og andre voldsforbrytere, men også for de politiske fanger. — Det er ennå over 200 av dem, som sitter i konsentrasjonsleirene på ubestemt tid og er prisgitt justisdepartementets avgjørelse, og den kan ta tid. Hvorfor ikke gjøre som Titos regjering? Den har gitt amnesti for 14.000 politiske fanger og er nå på det nærmeste ferdig med etterkrigs rettsoppgjør. Slik er det altså i en kommunistisk stat, mens demokratiet også på dette område ligger langt etter. —

Når vi taler om amnesti, må vi betrakte det som noe liknende, når Franco så altfor plutselig får et innrykk av ambassadører og sendemenn fra alle kanter i verden. Selv tomatrikregens Norge, som ble narret så sørgelig ut på glattisen av de store gutta, har ikke bare avsluttet en omfattende handelstraktat med Franco-Spania, men skal også om kort tid la en fremstående sendemann befolke diktatorens Madrid. Vi tror, at «Svenska Dagbladet» har rett, når det skriver:

Avgjørelsen kommer ikke en dag for tidlig, og man skal være fanatisk forblindet mot Franco som svenske protesterende ungsosialdemokrater og tenderskjærende syndikalister for ikke å innse, at hele dette på sovjet-russisk bestilling iverksatte eksportforbud for bare ordinære ambassadører og ministre allerede fra begynnelsen av var et virkningsløst slag i luften, som gjennom å utfordre spaniernes ømfindtlige nasjonalfølelse bare har styrket El Caudillos stilling. — Med denne masseutnevelse av representanter til Franco-Spania er en tåpelig krig avblåst, og både Truman og Bevin går med nesen i en klut. Hvad den norske regjering gjør skal vi ikke uttale oss om. Den fikk jo allerede under tomatrikregens på Oslos kaier et forvarsel om, hvad kvinnene på kjøkkenet mente. Men vi skal ikke glemme, at den narraktige demonstrasjon fra norsk side har kostet oss millioner, som kunne ha vært brukt til bedre formål.

Apropos avblåsning av krigen:

REFLEKSJONER

Også i andre land, ikke minst i USA hever det seg sterke røster for å stanse dumhetene og ordne forholdet til Tyskland mens det ennå er anstendig tid. Når Norge kommer med skal vi ikke kunne si, men noe er i emning. Vesttyskland er en av våre beste kunder og ville ha vært ennå bedre avtager av våre eksportvarer, hvis ikke dyktigere folk lenger vestpå hadde kommet oss i for kjøpet. En handelstraktat har vi dog fått og den norske forsvarsminister er villig til å slåss sammen med tyskerne mot sine fordums hjertevenner i Moskva. Men ennå er det et stykke forsakelsens vei å gå, før tyske stihoppere kan få konkurrere i Holmenkollbakken. Det må da også være grenser — for tenk om de skulle vinne?

Når vi nevner vesttysk opprustning, kan det være av interesse å trekke frem av hukommelsens mange skuffer en liten sikkert avglemt historie: Det er bare vel et år siden de vesttyske leketøybutikker etter påtrykk fra de amerikanske okkupasjonsmyndigheter måtte fjerne fra sine utstillingsvinduer alle de små julegaver i form av tinnsoldater, leketøytanks og kanoner. Den tyske militarisme måtte for enhver pris kveles i fødselen og tyskerne måtte fra barnsben av oppdras til å bli en fredselkende nasjon. Derfor måtte disse tinnsoldater med tilbehør gå i smeltedigler. — men de gjenoppstod som tinnindianere og amerikanske nybyggere, og de bekljempet hverandre av hjertens lyst. Ja, det forekom ennog virkelighetsnære grupper: en indianer som skalperer en nybygger og en nybygger som stikker kniven i en indianer. Da sa imidlertid de amerikanske okkupasjonsmyndigheter ikke et eneste ord til protest, for det var jo faktisk amerikansk historie, og den burde de tyske barn lære å kjenne på en anskuelig måte.

Amerikansk historie ja...

I den amerikanske presse går for tiden denne lille historie: «En stortillett museinvasjon foregår i De forenede nasjoner. Det er blitt funnet mus så høyt oppe som i 30. etasje i den nye FN-bygningen i New York City, og det ser ut som om de konsentrerer sine angrep om «menneske rettighetsavdelingen». Det antas at de har trengt seg gjennom bygningens forsvarslinje ved å la seg frakte i pakk-kasser fra den gamle bygning i Lake Success. — Vi skal ikke si, at musene viser dårlig smak, når de går løs på menneskerettighetsavdelingen, men fete blir de hvert fall

Vi tok forbehold om dette med tom kritikk, og det har sin årsak. Ellers kunne det gå med oss som med kommunisten Pascal Coupeau i den franske radiotjeneste. Han ble i juleuken avskjediget uten varsel, fordi han i en radiotale hadde sagt, at den amerikanske regjering ikke representerte det amerikanske demokrati. Den har, sa han, satt igang kapprusting og tvunget Frankrike til å følge med. — Stopp, sa censuren. Denslags må ikke sies om julenissen, som brakte Marshallhjelpen til det arme Frankrike sammen med cocacola og andre herligheter, som får franskmennene til å rive seg i håret av fortvilelse. —

Nei, nå må vi vel vende ansiktet østover,

hvor farlig det enn er. Italienske, franske, polske og østtyske kommunistførere drog før jul til Moskva, dels i sykefly for å hente helbredelse. Og nå kommer det beskjed om at det finske kommunistpartis generalsekretær, Ville Pessi, er dratt den samme vei — også av helbredeshensyn. Det foreligger ikke noe offisielt om norske kommunisters rekreasjonsreisier til Moskva, men det skyldes vel nærmest søvnig journalistikk eller noe liknende. Imidlertid samles de der borte, og den som vil høre og se, kan ikke unngå å bli betenkt. Vi vil si som general Eisenhower, da han ble utnevnt til øverstkommanderende for den vesteuropeiske hær: Vi har en fryktelig oppgave å løse, men vi kan løse den, når bare vi kommer i arbeid. —

Nå meldes det at nestformann i NKP, Strand Johansen, også er reist til Moskva for å gjenvinne helbreden. Formannen i det islandske kommunistparti reiste i forrige uke til Moskva. Han skulle kjøpe papir til kommunistavisen i Reykjavik.

En fryktelig oppgave blir det sikkert.

Tenk bare på russernes storfabrikasjon av den dødbringende nervegass Tabun og på fabrikkene i Østsonen, som lager en annen luktefri og farveløs Saringass, som lammer åndedretsorganene og dreper på få minutter. Det var tyske vitenskapsmenn, som oppfant disse gassene, da de arbeidet med innsektsdrepende midler i tredveårene, og amerikanske etterretningsfolk fant flere hundrede tonn av dem i depoter i Vesttyskland ved krigens slutt. Men russerne hadde også fått tak i gassen og for å gjøre det ennå bedre tok de tilfange den vitenskapelige stab ved et av anleggene, slik at de kunne fortsette produksjonen. — Altså: Tyskerne hadde dette forferdelige våpen, men brukte det ikke selv i fornedrelsen vildeste time. USA hadde atombomben og brukte den. Nå har de både bomben og gassen, og det har

sålenge vi hadde det tyngende ansvar under okkupasjonen, så lenge det var vi som måtte ta ansvaret for mest mulig ro og orden for å holde forsyningene gående så hele folket kunne ha brød og brensel. Vi har klart det også senere tiltross for at vi blev ribbet for alt og i beste fall blev satt på rasjon av 175 kroner pr. måned av våre egne beslaglagte midler. Men vi kan ikke love å klare dette bestandig, når forfølgelsene og tåpelighetene fortsetter, ofte ledet av de mest mindreverdige i samfunnet, oppkomlinger og papagutter, som idag rider høyt på de midler som kanskje vår trofasthet i den farlige tid bragte tilveie. Man må se den sannhet i øynene at det sløses med menneskeskjebner, en sløsing som

dem som dømte oss — men som en revisjon av selve donsgrunnlaget, bygget på de historiske fakta, bygget på retten som rett og ikke som politisk makt. Da først kan vi tales ved på like fot. Og imens vi venter på dette, må vi kjempe videre, alltid videre, så hverken myndighetene eller almenheten serner av. Denne kamp burde være tilende før den truede verdenskatastrofe bryter løs for alvor. Vi har utrettelig krevet dette, og når det ikke er skjedd er det således ikke vår skyld. — Men rettskaffenhetsfeberen lar seg ikke døyve hverken ved tilsler eller ved snakk. Det må varige lægemidler til. De finnes, men de brukes ikke ennå, og det er en forbrytelse mot menneskeheten. —

Juridiske betraktninger vedrørende rettsoppgjøret

Straffelovens § 86 passus II.

Av h.r.advokat Gustav Heber

I.

Grundloven av 1814 avskaffede en række barbariske bestemmelser i den inntil da gjældende lovgivning. Disse er imidlertid senere med det såkalte rettsoppgjør for øye i stor utstrekning blitt gjeninnført og endog sterkt skjærpet i barbarisk retning ved grunnlovstridige provisoriske anordninger, baserte på grunnlovstridig fullmakt og senere grunnlovstridige love.

Skal man derfor finne ut, hva som er virkelig norsk rett i relasjon til rettsoppgjøret, må alle disse helt grunnlovstridige foranstaltninger settes helt ut av betraktning.

Den almindelige borgerlige straffelov av 1902 hviler på den temmelig tydelige forutsetning, at norske statsmakter har det faktiske herredømme over det territorium, over hvilket loven aktes praktisert. Den forutsetter som gitt, at de personer, mot hvilke den retter sine straffetrussler, har sin fulle personlige handlefrihet og ikke, at de befinner seg i en fremmed makts eller fiendes eller okkupants vold. Likeoverfor personer i fremmede makters vold foreligger derfor her et helt juridisk tomrom. — Ledet av en paniknessig horror vacui er der senere blitt gjort forsøk på å utfylle dette tom-

rom, som selvsagt har måttet strande på, at en handling eller unnlattelse først kan bli en forbrytelse, når den på forhånd er belagt med straff. Det eneste, som her kan virke veiledende er 2net passus i straffelovens § 86, som sier, at straff kommer ikke til anvendelse på noen i utlandet bosittende norsk statsborger for handling, hvortil han etter bostedets lover var pliktig. Det, som er pointet ved denne bestemmelse er, at vedkommende er i en fremmed stats vold og derfor ikke har nasjonal handlefrihet. Hvor han bor, er et underordnet spørsmål, når han først bor slik, at han er i fiendens vold, og om det derfor hadde stått norsk statsborger i fiendens vold, istedenfor noen i utlandet bosittende norsk statsborger, så ville det i et hvert fall ikke vært noen formildende fortolkning av denne paragraf. For at han skal bli straffri, er det imidlertid ikke nok, at han har vært i fremmed vold. Han må også etter bostedets love ha vært pliktig til handling. Etter lovens tekst vil unnlattelser fra hans side under enhver omstendighet være straffri. Men hva forståes så ved bostedets love. Det må jo være lovve, skrevet av den makt, i hvis vold han er, som kan tvinge ham til handling. Det kan her lite

eller territorier, hvorover fienden eller noen av hans allierede ingensomhelst faktisk myndighet har, hverved de kan øve tvang mot der bosittende personer. Bostedets love i slike nøytrale territorier kan vanskelig tenkes å pålegge der bosittende personer noen plikt til å yte en trygførende makt bistand av noen art, så om noen der bosittende nordmann måtte spontant eller helt frivillig bistå fienden eller hans allierte i en krig mot Norge og dets forbundsfeller, så innrømmer ikke § 86 annen passus slike nordmenn straffrihet. Vansett hvordan bostedets love måtte være utformet, så det blir heller ikke i slike tilfelle nødvendig å undersøke disse. For at tvang skal virke straffebefriende må det være tilstrekkelig, at den faktisk foreligger eller må befruktet iverksatt, om et påbud ikke blir etterkommet, uansett om slik tvang måtte være rettsstridig eller folkerettsstridig.

At alle, som har levert uttøpper til bruk for tyske tropper under deres vinterfelttog i Russland, har bistått fienden i død tør vel ansees utvilsomt, men det er likeå utvilsomt, at denne bistand er framkalt ved tvang, idet unnlattelse av å etterkomme dette rekvisisjonsforlangende ville ha dradd uberegnelige følger etter seg. Overalt hvor tyskerne forøvrigt ikledte sine forlangender form av rekvisisjoner, som kunne dra uoverskuelige følger etter seg, hvis de ikke ble etterkommet, har der derfor foreligger et straffebefriende tvang. De profitører, som har vært så forutseende, at de fikk tyskerne til å ikle sine forlangende om bistand form av rekvisisjon, går derfor helt klar av § 86, uansett hvor meget de måtte ha tjent på sin profitørvirksomhet. De øvrige derimot, som ikke har vært så forsiktige, men tvertimot spontant og frivillig har tilbudt okkupasjonsmakten sine produkter og sin arbeidskraft, går derimot inn under § 86. Personer, som ingen utsikt har hatt til å skaffe seg levebrød uten å ta arbeide hos tyskerne, må sies å ha vært under en så sterk økonomisk tvang, at § 86 vanskelig kan bringes i anvendelse på dem. Hvis organiserte arbeidere hadde gått til generalstreik eller streik like overfor krigsproduksjon, er det å forutsette, at okkupasjonsmakten ville ha hatt tilstrekkelige midler til å bekjempe slike foranstaltninger, så disse på forhånd ville være dømt til å mislykkes, og unnlattelse herav kan derfor neppe rammes av § 86. Det samme gjelder sabotasje og utstrakt skifting.

skal ikke glemme, at den narraktige demonstrasjon fra norsk side har kostet oss millioner, som kunne ha vært brukt til bedre formål.

Apropos avblåsing av krigen:

India har opphevet krigstilstanden med Tyskland 2. januar som den første av de ca. 50 land, som med eller mot sin vilje og dels etter grov spekulasjon erklærte Tyskland krig i

gens forsvarslinjer ved å la seg frakte i pakk-kasser fra den gamle bygning i Lake Success. — Vi skal ikke si, at musene viser dårlig smak, når de går løs på menneskerettighetsavdelingen, men fete blir de ihvert fall ikke. For dette med menneskerettighetene er bare papir, papir og atter papir. Dette er ikke tom kritikk, men en bitter kjennsigjering, som vi har fått føle som står utenfor.

fortsette produksjonen. — Altså: Tyskerne hadde dette forferdelige våpen, men brukte det ikke selv i fornedrelsens vildeste time. USA hadde atombomben og brukte den. Nå har de både bomben og gassen, og det har russerne også. Vi vet ikke om den slags leketøy er på de rette hender. Erfaringen har i alle fall vist det mot satte. Tenk på de titusener ukyldige i Hiroshima!

Til kamp for vårt blad „8. Mai“.

Målet er å fordoble opplaget hurtigst mulig.

Et nytt kampår er begynt for vårt blad «8. Mai» — et år som vil stille stadig større krav til bladet og dets lesere. For å kunne møte disse krav, må vi ha tilslutning av et stigende antall av våre meningsfeller.

Ved årsskiftet — etter snart fem års uavbrutt og helt uselvisk kamp — hadde «8. Mai» et opplag på 10,300 eksemplarer. — Når vi tar i betraktning, at om lag 90,000 voksne mennesker ble rammet av den politiske forfølgelse i 1945 og årene som fulgte, er det i høyeste grad forstemmende, at så få abonnerer og leser vårt blad. Vi vet nok, at hvert enkelt nummer av bladet går på omgang og leses av ti, kan skje også tyve mennesker, men det er ikke nok for oss, som uten tanke på egen vinning og med store personlige ofre skriver og utgir bladet. Vi må ha et større betalt opplag, hvis vi skal kunne holde det på toppen og utvikle det videre. Og målet er i løpet av dette året å komme opp i minst 20,000 i opplag. Det kan skje, men bare ved at hver enkelt av de politisk forfulgte selv yder sin medvirkning. Det kan gjøres på mange måter:

Først og fremst må alle sørge for at kontingenten blir innsendt, så vi har midler til å betale papir, trykning og forsendelse. Dernest kan alle abonnenter, som viser virkelig interesse, hver skaffe oss noen nye abonnenter enten ved at de selv tegner abonnement for venner og bekjente, som har behov for å lære våre synsmåter å kjenne, eller ved at de samler nye abonnenter i sin krets eller bygd. — Hvis hver enkelt på denne måte varetar både våre og sin egne interesser, vil det være en enkel sak å fordoble opplaget i løpet av kort tid.

Vi skriver ikke bare for de forfulgte, men like meget for dem, som har vært med på

forfølgelsen for overfor dem å klargjøre vårt arbeide og vårt mål. Vi kjemper for sannhetens sak og for å imøtegå den planmessige historieforskning. Vi har mange med oss i denne kamp, men vi må ha større tilslutning fra leserne, hvis vi skal kunne holde ut. Hittil har det kostet oss utrolig slit og personlige ofre. Nå må også du være med og ofre gjennom Din innsats for bladet.

I de hårde tider under okkupasjonen ble det ofret både stort og villig med navn og ære som innsats. Skal noen idag kunne si, at disse ofre var forgjeves, fordi Du har latt Deg kue og at Du finner Deg i den forsmedelse som er overgått Deg og Din familie? Du kan selv svare. De som fører kampen for Deg og for Din familie, ber ikke om annet enn at Du i det stille støtter

opp om vårt arbeide. Vi skal ta all risiko og alle ubehageligheter ved å si sannheten og utforske sannheten.

Blir tilslutningen stadig stigende, er det meningen å opprette avdelingskontorer i Oslo, Bergen og Trondheim med en fast medarbeider, som også kan forestå den forretningsmessige ledelse av kontoret. Det vil bety større slagkraft og større makt. Men det avhenger av hver enkelt leser av idag om dette kan skje.

Hver uke skal Du få Ditt blad, hver dag skal vi kjempe for Din rett, men så må også Du på Din side gi oss en håndsrekning med å gi oss nye lesere og dermed ny slagkraft. Denne henvendelse gjelder alle uten unntakelse. La oss få svar straks!

KLIPP UT!

Abonnement på «8. Mai»

Jeg bestiller herved «8. Mai» for følgende nye abonnenter:

..... Kvartaler	Kr.
..... Kvartaler	Kr.
..... Kvartaler	Kr.
..... Kvartaler	Kr.
..... Kvartaler	Kr.
..... Kvartaler	Kr.

(Skriv tydelig med blokkbokstaver.)

Kontingenten vedlegges med Kr.

..... den..... 1951.

Kontingenten på «8. Mai» er kr. 16,00 pr. år, kr. 4,00 pr. kvartal.

forbindelse med rettsoppgjøret. Det fantes en setning som var gjengitt i riksadvoкатens rundskrivning. «De (Kongen og regjeringen) vil så langt det er gjørlig opprettholde det norske rikets selvstendighetskrig fra fremmed land».

Det var ordet selvstendighetskrig i denne setningen som var så viktig. Nettopp på grunn av disse forhold var ordet selvstendighetskrig så avgjørende, og påtalemyndigheten brukte den nevnte setning som bevis for at Norge var i krig også etter kapitulasjonen i Nord-Norge den 9. juni. Den brukte det også som bevis for at de mange tiltalte måtte vite og forstå at Norge fremdeles var i krig. Hvis de ikke skjønnet at Norge var i krig kunne de nemlig ikke dømmes etter landssvikanordningen eller etter straffelovens § 86. Ordet var således aldeles avgjørende. Det var som sagt det eneste ord i hele proklamasjonen som spilte noen rolle. Men etter alle myndigheter og domstoler et par år hadde handlet etter dette rundskriv viste det seg at ordet var feilaktig. I proklamasjonen sto det ikke «det norske rikets selvstendighetskrig», men det sto «det norske rikets selvstendige liv». Riksadvoкатen hadde altså ikke sørget for å kontrollere at det eneste viktige ord i den lange proklamasjonen var riktig i hans rundskriv.

I Riksadvoкатens rundskriv var det heller ikke opplyst at dette var et tilfølgende utklipp av en avis som ingen hadde kontrollert. Alle mennesker vet at alle aviser er fulle av trykkfeil. At man da giener et avisutklipp som offentlig dokument, uten å opplyse hvorfra man har hentet det er noe av det groveste vi har sett.

16. «Forat I ikke skal dømmes» side 34 hvor det under overskriften «Hekseprosess» er sagt:

Justisministeren leverte i et foredrag i januar en statistikk over antall straffede innen forskjellige kategorier. Han hemmeligholdt antall kvinner som er straffet økonomisk fordi de ikke har brutt det høvnlige løfte de avga ved sin vielse. I den endelige statistikk over rettsoppgjøret kan vi vente å finne følgende rubrikk: «Antall kvinner straffet for ikke å ha brutt det løfte de avga foran Herrens alter» (§ 32). Det blir en ekstra interessant rubrikk.

Påtalen etter II nr. 1—12 og nr. 14—16 finner sted etter begjæring av Justis- og Politidepartementet og etter II nr. 13 etter begjæring av Kirke- og Undervisningsdepartementet.

Det vil bli nedlæst påstand om morfifikasjon av de beskyldninger som er nevnt under I nr. 1—13.

Tiltalebeslutningen er utferdiget etter ordre fra konstituert riksadvokat Øystein Thommesen.

ut av henne (fru Bergsvik). På det negative svar sa han: «Sett henne under pålysning!» Hun snakker.

3. Side 46, hvor det under omtalen av fangebehandlingen i Bredtvedt kvinnefengsel er sagt:

«En avskyelig del av behandlingen på Bredtvedt var og kanskje er den stadige undersøkelse av fangene med homoseksuelle tendenser, ikke til å beskrive i en publikasjon».

4. Side 93, hvor det under overskriften «False denouncers and witnesses» om direktør Lauritz Sand er sagt:

«.....Lauritz Sand...ønsker å bli kalt Norges mest torturerte mann idet han opptrådte med to krykker skaffet til veie for anledningen, og erklærte for retten å ha lidt fem brudd her og der etc. At to leger ikke var istand til å finne mere enn ett brudd og anså dette for å være gammelt, reduserer ikke hans «ry»».

5. Side 93 hvor det under overskriften «False denouncers and witnesses» med sikte på et av vitneprovener i saken mot Holger Tou er sagt:

«F. eks. Holger Tou, Stavanger, ble dømt til døden og skutt som følge av formodet mishandling av fanger. Et av vitnene kom inn i retten på krykker. Overlegen dr. Brekke som var der som medisinsk ekspert, sa til mannen: «Vær så snild å kaste bort krykkene», hvorpå mannen måtte forlate retten».

6. Side 93, hvor det under overskriften «False denouncers and witnesses» med sikte på direktør Ole Jensens vitneprov i saken mot Holger Tou er sagt:

«F. eks. Hougner Tou, Stavanger, ble dømt til døden og skutt som følge av formodet mishandling av fanger. En direktør Jensen fortalte at Tou hadde sparket ham i skrittet med det resultat at hans testikler måtte fjernes. Det viste seg senere at det nevnte organ, som følge av en sykdom, var blitt fjernet noen år før krigen».

7. Side 93, hvor det under overskriften «False Denouncers and witnesses» med sikte på et av vitneprovener i saken mot Holger Tou er sagt:

«F. eks. Holger Tou, Stavanger, ble dømt til døden og skutt som følge av formodet mishandling av fanger. Et av vitnene forsøkte at Tou hadde brukket hans kjøveben, skjønt dette var blitt skadet for ca. 10 år siden, men dette faktum ble også fastslått for sent».

8. Side 93, hvor det med sikte på politiets og/eller fengselsbetjeningens behandling av Holger Tou er sagt: «Tou led forferdelig under tortur i den tiden han satt fengslet».

9. Side 94, hvor det med sikte på politifullmektig Benneches opptreden under krigen er sagt:

«For han (Holger Tou) ble skutt i sin mor: «Jeg sier deg mor, jeg er ikke skyldig i de forbry-

En nyttårsaften er det naturlig å tenke tilbake på året som svant, og tankene beskjeftiger seg med mangt særlig med menings- og kampefeller landet over. De personlig kjente trer naturlig nok frem i tankene, og jeg minnes dem som er gått bort i årets løp — de av mine venner, som jeg ikke mere skal ha den glede å gjense.

En av dem som gikk bort i 1950 er sjømannsskolebestyrer Melle, Sandefjord. Jeg lærte ham å kjenne bak kongelig norsk piggetrød — nærmere bestemt i Ilebu konsentrasjonsleir i 1948. Marinekaptein Melle, som foruten å være sjømann og soldat også var ingeniør og jurist, var av de menn, som det ikke er en forunt å møte mange av. Kunnskapsrik intelligens og stolt — han gikk ikke på akkord med noen eller noe. Han avslø således i sin tid å søke berådning tiltross for, at han allerede dengang var over 70 år og avslaget begrunnet han på sin spesielle, utvetydige måte.

Kaptein Melle var vennlig, munter og en god kamerat. Han var en av dem som bak piggetrøden beholdt et uoppslittelig humør og som hadde evnen til å muntre sine medfanger. Ved siden av disse tiltalende egenskaper, var han også mer enn villig til å la alle som ønsket det, bli delaktig i å få nytte godt av sine kunnskaper. Vi som hadde ham som

lærer i ett eller annet fag, glemmer ikke de timene. De var alt annet enn kjedelige og vi lærte meget av ham.

Dagen kom, da også kaptein Melle slapp ut av konsentrasjonsleiren etter ca. 5 år. Han ble endelig befriet fra myndighetenes «omsorg» og skulle reise hjem til sine kjære. Det gledet han sig til — han snakket ofte om hjemmet. Dette var våren 1949. Vel et år senere var han gått bort.

Hans tragedie begynte egentlig etter «soningen». Denne sterke, stolte mann hadde tilsynelatende bevart sine åndelige og legemlige krefter gjennom de lange år bak nettstråden. Da han igjen var fri, hånet han å kunne fortsette å dyrke sine mange interesser. Han hadde «sonet» — Han mente å kunne nærme sig sine medmenneskjer i dette «forjettede» samfunn. Noen medmenneskjer ønsket imidlertid ikke dette — de vendte ryggen til kaptein Melle —! Han skulle fryses vek —! Hans erfaring og intelligens, hans kunnskaper var ikke ønsket. Var hans fortrinn for uomtvistelige? Sikkert! De små menn vendte ryggen til — en ofte anvendt metode når argumentene ikke strekker. De lærte dessverre å eldre tilværelsen bitter for kaptein Melle. — Denne kulde, virket nedbruttende på ham, og lærte på utrolig kort tid å tvinge ham ned i hårløs-

Utenrikskronikk:

En forbausende kollbøtte.

Med eller mot sin vilje må en beundre den russiske utenrikspolitikk og det utgründelige Kreml, som psykisk behersker hele verden og som spiller på alle klaviaturets tangenter — både de svarte og de hvite — med virtuosens ferdighet. Nå har de intrigespillet gående i Korea og Indokina, samtidig som de leker katt og mus med Vestens diplomater. Og snart kan man vente, at de slår an en ny disharmoni et eller annet sted utenfor den offisielle faresone for stadig å holde sine tilhørere varme. Hvor blir det da? I Afrika, i Mellem-Amerika eller på Balkan? Vi vil ikke spå, for Moskvas spill lar seg ikke forutse. Men ingen nøktern iakttagere kan unngå å notere seg den forbausende kollbøtte, som Persias regjering har slått i de siste måneder.

Den 4. november 1950 under skrev den russiske gesandt i Teheran og den persiske statsminister Rasmara en stor handelsoverenskomst, som vil medføre

en vareutveksling på 250 mill. Schweizerfrancs. Få dager senere utstedte den persiske regjering et dekret med forbud om å lytte til utenlandske propagandautsendinger. Dermed har Persia — eller Iran som landet nå kalles — i dølgsmål gjort en kollbøtte, hvis følger ikke så lett kan overskues. Ett er imidlertid klart: Det russiske diplomati har vunnet en stor seir, mens amerikanerne har lidt et tilsvarende nederlag.

I og for seg er ikke undertegnelsen av handelstraktaten så oppsiktsvekkende, heller ikke forbudet mot avlytning av Voice of America, men forut for handelsavtalen hadde det vært ført forgjeves forhandlinger om en amerikansk kredit på 25 mill. dollars. Våre stille iakttagere i Lake Success — og det er ikke Norges utsendinger — har for lengst gjort oss oppmerksom på den påfallende venlighet som de russiske delegerte viste den persiske chefsdelegerte Nazvollah

Entezam under FN's femte generalforsamling. Øyensynlig har det russiske diplomati siden nederlaget i Azerbaisjan i 1946 i all hemmelighet arbeidet for å gjøre skaden god igjen og det er nå lykkedes på en overraskende måte, og betydningen av den nye kurs kan ikke undervurderes. Fra gammel tid foreligger det et russisk krav om adgang til å anlegge en flåtebasis i den persiske havbuk og dessuten må Persia sees som en strategisk bakvei både til Tyrkia, Afghanistan og India. Hvis det således lykkes russerne å sette den vestlige innflytelse i Teheran til veggs, vil den expansive russiske utenrikspolitikk ha brutt den jernring som England og USA hadde smidd langs det kommunistiske rikets sydvestlige grenser, samtidig som det er et følelig støt mot den vestallierte oljepolitikk i det mellomste Østen, hvor de rikeste oljekilder ligger — kilder som er absolutt nødvendige for den av de to stormaktsgrupper som vil gjøre seg håp om en fremgangsrik politikk i disse egne av verden.

Det løftet må vi gi hverandre ved inngangen til det nye år. Og det løftet må vi holde.

Kapp den 1. januar 1951.
Hroar Hovden.

het. Han måtte av den grunn innlegges på sykehus, hvor han døde sommeren 1950 helt nedbrutt.

I første rekke var dette et hardt slag for hans nærmeste — hans hustru og barn, som gledet seg over, at han endelig kom hjem igjen og så i løpet av et kort år var alt forbi.

Kaptein Melle ble et offer for den «norske rettsbevissthet».

Hans minne lever! Først og fremst blant hans nærmeste, — men også blant oss — hans komerater under forskjellige forhold. Sammen bevarer vi marinekaptein Melles minne i dyp takk nemlighet over hva han var for oss, for sine nærmeste og for sine venner.

G. Herstad.

Frontkjempere se her

Ønsker forbindelse med frontkjemper som var med på Kandalaksa-fronten 24. og 25. juni 1944. Bill. mrk.: «Frontkjemper nr. 4».

lig sol nr. 15».

Gårdskar, agronom

erfaren, pålitelig, drivende leder søkes til middelstor gård fra våren eller før. Grønsaksfelt, vanning. Eieren gamal og vet lite eller intet. Videre konf. snarest. - Bill. mrk.: «Vitebegjerlig nr. 12».

Brevveksling

NS-dame, 31 år, kjed av jøsingsselskap, ønsker å brevveksle med tenkende mennesker i alle aldre. Herr og damer. Bill. mrk.: «Vår nr. 7».

Selger

som har eller kan ta større distrikt, ønskes for lettselgelig artikkel. Bill. mrk.: «Selger nr. 3».

Husbestyrerinne og budeic

Husbest. som selvstendig kan forestå husholdn. søkes til sentralt og pen gård på Østlandet, 4 mil fra Oslo, 3 m. fra st. Romerike. Middelstort tidsm. fjøs.

Helst østlands- eller trønderjenter. Mulige modige send Bill. under mrk.: «Personlig konferanse» nr. 10.

persiske shah var på offisielt besøk i USA, hvor han møret seg storartet. Og det bør heller ikke glemmes, at shahen kan takke de vestallierte for sin krone, idet de avsatte hans tyskvenlige far under den annen verdenskrig for å sikre seg mot tyske anslag mot den persiske olje. Det er også bare tre år siden USA og England av all makt støttet Persia i De forenede nasjoner, da russisk utstyrte opprørstroppe forspøkte å proklamere Azerbeisjans tilslutning til Sovjet. Siden den tid førte Persia konsekvent en amerikanskvenlig politik og sett med mistro på alt kommunistisk og russisk.

Hvad det nå blir til kan ingen si, men de vestallierte diplomater har fått nok et problem å sysle med, mens Moskva tier og tar inn stikkene. Den persiske kollbøtte kom i hvertfall høyst ubeleilig for Vesten og diplomatenes klamrer seg nå til det håp at Persia når det kommer til stykket kanskje vil gjenoppta den politikk, som shah Ritzza Pahlavi forsøkte før den annen verdenskrig: å være sin egen herre.

Den flyvende amerikaner.

Statskyrkja og vi

Spørsmålet om vårt tilhøve til statskyrkja har vore under ordskifte i «8. Mai».

Vi kan vel slå fast at statskyrkja med sine prestar ikkje heldt mål da vi fall mellom rovarar i mai 1945, meir enn den presten vi kjenner frå forteljinga om «Den barmhjertige samaritan». Den presten kunde ha otte for sitt eige liv han, og det er ein naturleg reaksjon å bli redd når det er fare på ferde. Og det står ingenting um at han hissa rovarane upp, slik som det vart gjort på freis gudstenestene våren 45. Av prestene si holdning dei vakre maidagane og utover heilt til nå (dei har enda ikkje vedkjent seg si skuld), kan ein vel gå ut frå at dei ingenting har å gjera med det vi kallar Gud. Det er ikkje Hans ord dei har tala, — kven er det dei har vore talsmann for? — Hemnen høyrer ikkje oss til, og det er ikkje sundt å trå etter hemn, men la oss halda oss burte frå dei som syndar mot Den hellige ånd.

Medan eg sat i ein konsentrasjonsleir «et sted i Norge» sumaren 1945, kladda eg ei utmelding or Statskyrkja som lydde slik:

«Til soknepresten i ...»

Eg vil med dette segja frå at eg ikkje lenger finn det moralsk forsvar leg å stå tilslutta den åndelege myrk leggjingsinstitusjonen som heiter Statskyrkja.

Eg fornektar den hemnens, hatets og hyklarskapets gud — dei skinnheilage sin gud med dobbelt bunn — som De har slept inn i kyrkja og tent så fanatisk dei siste åra.

Eg trur på rettferdas, sanningas og kjærleikens Gud — dei ærlige sin Gud som les tanken i kvart menneske hjarta — men denne Gud har De drive ut or kyrkja og krossfest på nytt.

Derfor kan eg ikkje godta Dykkar formyndarskap i trdomsspørsmål.»

Eg har ennå ikkje brydd meg å sen de denne helsinga til presten. Delvis fordi vi her i Lom har fått ein annan prest som ikkje er så sleip som den førre, og delvis fordi det ikkje vil få noko anna mål enn demonstrasjoners. Men så må eg spandere 25 øre løll, fordi presten i kyrkjebladet har rosa Bergman upp i skyene, og det skal

General Eisenhower må bite i det sure eple og søke samarbeide med de forhatte tyskere

«Det er ikke meg bekjent at gode tyske soldater er berøvet sin ære», svarte den amerikanske øverskommanderende i Vest-Tyskland, McCloy, da han fra tysk side ble gjort oppmerksom på, at tyske soldater ikke er villige til å bli våpenbrødre med de som har stemplet dem som æreløse og foraktelige «krigsforbrytere».

Idag har pipen fått en annen lyd enn den hadde for 5 år siden. De store demokratiske seierherer må bite i det sure eple.

For den som har fulgt med i det som har funnet sted i Tyskland siden korstogfarerne tok landet, har ennå i frisk minne hva den amerikanske forfatterinne Freda Utley skriver i sin bok «The High Cost of Vengeance». Hun er ikke av samme mening som McCloy. I et kapitel, som innledes med en opprørende skildring av hvordan en 82 årig pensjonert tysk general ble behandlet av de seiersberuste amerikanere, skriver hun:

«Deretter ble de tyske offiserer tvunget til å pusse fangevokternes sko. Og med hendene ble de tvunget til å gjøre ren latrinene. Kort sagt, de ble behandlet så gement som neppe noen fange i de nazistiske og kommunistiske konsentrasjonsleire, ble. Overalt i Tyskland får en høre slike beretninger. Og det foreligger ingen tvil om at en her hadde med perverse mennesker å gjøre. De fant en tilfredsstillelse i å fornædte den beseirede fiendes offiserer.

Ingen seierherer har behandlet den beseirede fiende mere uridderlig og umenneskelig enn USA behandlet de tyske offiserer.»

Det var selveste «korstogrideren» den «flyvende amerikaner» general Dwight Eisenhower som ga ordren til en slik behandling. Og som begrunnelse sa han, at det ikke var grunn til å oppføre seg med «gammeldags ridderlighet mot de beseirede».

Som et uover har den «flyven-

til tross for at det er meget slitt og uttynnet, holdt seg fram til vår tid.»

«Jeg for min del vil iallfall aldri komme til å ta imot disse generaler» (tyske).

Situasjonen har forandret seg meget siden Eisenhower skrev sin bok. Og Eisenhower har ganske sikkert lært at en aldri skal si aldri. Nå er seierherrenes øverste hærfører blitt nødt til å håndtere på representantene for «de onde maktens sammensvergelse». De er blitt yrkes og våpenbrødre.

Her melder spørsmålet seg: — Vil den tyske soldat stille seg under en general Eisenhower? Om dette skriver de tyske x-militæres mest representative organ «Die Bruderschaft»! (25-12-50).

«Ved andre verdenskrigs slutt tilbød de tyske generaler Eisenhower kapitulasjon for å redde tyskere fra sovjet-russisk fangenskap. Eisenhowers «nei» ble dødsdommen for hundretusener tysk-europeere. Han kom ifølge sine egne ord som «erobrere» som «seirende». — Noen måneder tidligere hadde han beseiret de «divisjoner» som forblodde i kampen mot den samme fiende som Eisenhower muligens om kort tid må marsjere mot.

Vi kan neppe vente at Eisenhower i 1950-51, vil vise større forståelse for Europa enn i 1944-45. Vi forutsetter heller ikke at han i de forløpne 5 år er blitt mere ridderlig. Slik som endel amerikanske tropper opptrådte i Tyskland under hans kommando, ville et Nürnberg med ombyttede roller også få en viss interesse for Dwight Eisenhower».

Var det ond vilje som ledet Sven Arntzen til å bruke «Finnmarken» skjebnesvangre referat av kongens

Opplysning i sannhetens tjeneste.

Hold Dem ajour med tingenes tilstand i «rettsstaten» Norge. — Bli abonnent på «8. MAI».

8. M Makt er ikke rett!

« - - - Hvem var det? »

«... hvem var det som hjalp til å skape den veldige makt, som nu truer med å knuse oss? Hvem var det som sentet for 11 milliarder dollars verdi som lend-lease, altså krigsgaver, til Stalin, innbefattet tanks, fly, ammunisjon, fartøyer, ja hele krigsmateriefabrikker uten å stille en eneste betingelse for hjelpen?

«... hvem var det som avsluttet den opprørende avtale i Jalta, Teheran og Potsdam? Hvem var det som satte sitt veto mot enhver plan under krigsårene om å sende britiske og amerikanske tropper til Balkan? — Hvem var det som ga våre tropper ordre om ikke å rykke frem til Berlin? Hvem var det som oppmuntret Stalin til å tilegne seg Estland, Lettland, Lithauen, Polen, Tsjekoslovakia, Ungarn, Bulgaria og Rumania?

«... hvem var det som — både gjennom unnløst og direkte støtte — hjalp til med å overlate Kina til kommunistene? Hvem var det som forsøkte å presse Chiang Kai-shek til å ta opp i sin regjering de selv samme kommunister som hadde til forsett å styrte ham i for dervelse? Hvem var det som var så interessert i å la Stalin få andel i atomhjemmelighetene?

«... hvem var det som foreslo at vi skulle kaste bort ennå noen milliarder av de amerikanske skattebetalers penger på Russland med påstand om at Stalin skulle bli medgjørilig, hvis man bare hjalp ham til ytterligere å forsterke sin krigsmaskin?

«... hvem var det som tole-

rerte at våre regjeringsdeparter i Washington ble infiltrert med kommunistiske spioner, som overlot våre militære hemmeligheter til Russland? — Og hvem var det som forhånte alle alvorlige anstrengelser for å avsløre disse spioner som nær vøst prat?»

Hvis det hadde vært vi, som hadde stillet slike spørsmål, som har en så tydelig adresse, ville vel hele vår vestallierte blokk av kritikkuløse medløpere ha falt over oss med hån og mere voldelige adferder. Men vi bare refererer det amerikanske tidsskrift «FREEMAN» som åpenlyst spør. Og svaret ligger så altfor åpent i dagen. Det var presidenten Franklin Delano Roosevelt, hans etterfølger Harry Truman og de dunkle og ulyksalige gestalter som skjuler seg bak dem, og som har vært de virkelige ledere for den politikk som har ført hele verden til dens nåværende katastrofe. Og som samtidig har stått bakom alle de politiske forfølgelser som fulgte i krigens kjølvann. Vi har stadig etterlyst disse dunkle bakmenn som ennå sitter og vokter på utviklingen, men det er ingen som vil eller kan eller tør gi svar, fordi disse krefter fremdeles er så mektige at de griper inn i både stort og smått over den hele verden og endda har sin finger med i det hasardiøse spill i Korea, hvor Amerikas sønner ofres for en ide, som i virkeligheten ikke har noesomhelst med selve frihetsbegrepet å gjøre, men som er utslaget av en feilført politikk helt fra stor krigens dager.

UKEN

Sovjet-russerne har i hele 1950 fortsatt med å flytte kinesiske arbeidere med familier til Øst-Tyskland.

I Kattowitz og Reuthen, som ligger i Øst-Schlesien er det allerede opprettet kineser-kvarterer.

En antok at ved utgangen av 1950 ville russerne importere ytterligere 20,000 kinesere. Endel av disse blir satt inn i arbeide i Glatzer urangruvene.

Mens Vest-Europa undertegner menneskerettighets erklæringen, trenger Asia frem i Europa.

I november måned 1950 ble 300 tyskere som var blitt dømt ved britiske militærdømstoler satt på frifot. 200 tyskere fikk nedsatt straffe tiden.

Ukeskriftet til Den amerikanske ærer i Tyskland «The Occupation Chronicle» som utkommer i Frankfurt har nylig endret navn, idet ordet «Okkupasjon» er tatt bort.

Nå er det bare å håpe at de amerikanske soldater ville oppføre seg bedre.

Det engelske blad «Union» kritiserer i sitt siste nr. den lettsindighet som er lagt for dagen når menn som atomspionene Fuchs og Pontecorvo har fått engelsk statsborgerskap.

Bladet krever også at jøder og andre fiender av folket blir fjernet fra offentlige stillinger.

Den tyske overlege Valentin Wüeller som under krigen var ortskommandant i den italienske valfartsby Assisi, foretok i september ifjor en pilegrimsreise til Assisi.

Under sitt besøk der ble han hyllet av byens befolkning som husket hans menneskelige og humane oppførsel under krigen.

Både borgermesteren og biskopen innfant seg på Wüellers hotell og ønsket ham velkommen til Assisi.

I Assisi var det under krigen ingen hjemmefront og derfor ble det heller ingen tyske represalier.

prest som ikke er så sleip som den førre, og delvis fordi det ikkje vil få noko anna enn demonstrasjoners Men så må og spandere 25 øre løll, fordi presten i kyrkjebladet har rosa Berggrav upp i skyene, og det skal vi ikkje ha meir av. Det er ikkje der den mannen høyrer heime.

Godt nyttår til alle som vågar å stå bøygen imot!

R.

«Det måtte vel so til»

Det var under krigen at jeg kom til å tale med en mann om bombingene av de tyske byer med dens uhorste lidelser for sivilbefolkningen. Da var det at denne mann — styrer av en kristelig ungdomsskole — kom med en bemerkning som jeg husker enda nå etter 6—7 år. «Ja, men det måtte vel so til,» sa han.

Hvorledes kan en slik innstilling forlikes med kristendommens ånd — «størst av alt ea kjærligheten», sier Skriften.

Kunde man da ikke likeoverfor det tyske folk bruke «kjærlighetens gjenskapermakt»? Nei, man trådte ham ned med jernskodd hæl,): med spreng- og brannbomber.

Og denne ukjærlighetens ånd har holdt seg i årene etter krigen — selv såkalte kristelige dagblads korrespondenter har i sine skildringer ned fra Tysklands ruinbyer lite gitt uttrykk for den barmhjertige samaritans sinelag. «Det måtte vel så til», er mentalitetsfen som går igpen.

Den samme ånd har dessverre preget de kristnes holdning overfor «rettsoppgjøret». Her er det «folkedommens» ånd som får den dag idag. Likeoverfor «rettsoppgjøret» med dets utallige tragedier har de bare gitt uttrykk for, «det måtte vel så til».

Det er få ting som har skadet kristendommens sak blant NS folk og deres pårørende mer enn denne holdning.

Når vil de store kristne organisasjoner bryte med sin fortid.

Når vil de oppfordre våre styrende om å revidere oppgjøret — om å læge de sår som er tilføyet vårt folkesamfunn.

Jeg retter spørsmålet til Den norske kirke, til våre frikirkesamfunn og indremisjonene. Folket begynner å tenke. «Hvor var prestene i 1945?» spurte formannen i husmorlaget i en av våre bygder — en jevn landsens husmor. Også prestene vil en gang måtte stå til regnskap — biskop Berggravs eksempel vil ikke frifinne dem.

Kommentator.

«8. Mai»

Postboks: 81827

som ga ordenen til en slik behandling. Og som begrunnelse sa han, at det ikke var grunn til å oppføre seg med «gammeldags ridderlighet mot de beseirede».

Som et uvær har den «flyvende amerikaner» rast over største delen av det såkalte demokratiske Europa. Overalt er han blitt hyldet som den store hærfører og redningsmann. Det er ikke måte på hvor forgudet han er blitt. Imidlertid har denne mann på en pinefull måte avslørt seg selv i sin herostratisk beryktede bok «Korstoget i Europa». Det viser seg her at den amerikanske general ikke er i besittelse av mere innsikt og forutsæenhet enn en alminnelig oppjaget amerikaner. Det hadde ikke skadet om han hadde utvidet sine historiske kunnskaper og samtidig hatt litt mere folkepsykologisk teft.

Da han ble utnevnt til øverstbefalende for den fremdeles imaginære «Europa-arme», ble han i USA hevet til skyene som en annen filmstjerne. Han var «mannen på den rette plass».

«New York Times» sier at Eisenhower skal gjenoprette «Vesteuropas moral».

Vi spør: Hvordan er det med Eisenhowers egen moral? Det vil le være bra for ham selv og den misjon han er satt til, at han snarest mulig begynte å tenke på sin egen moralske habitus. Generalen husker vel ennå sine egne store ord om at alle «tyske offiserer var ondskapens tjener». For den «sjelsfine» amerikaner var alle tyskere djevelens barn, som den plettfrie «Christian Soldier» på ingen måte kunne omgås med. Disse «djevelens barn» ville forpuste luften for den bolde «korsfarer» — og de ville sette stygge pletter på hans våpenskjold hvor «seirene» i Dresden — massakrene og andre liknende våpenbragder er risset inn med demokratiske runer.

I sin bok «Korstoget i Europa» skriver Eisenhower:

«Oppfatningen av at alle yrkes soldater er våpenbrødre — har

!

«De velgere, som ga Hitler sin stemme, gjorde det ikke ut fra noen verdensanskuelse eller nazi-ideologi, men fordi Hitler ga løfter om og viste vilje til å føre folket ut av den elendighet, som de demokratiske partier hadde ført folket opp i. Om disse demokratiske partier hadde handlet av udyktighet eller doktrinisme, spiller ingen rolle her. Et demokrati, som lar folket sulte ihjel, må ansees dømt, selv om det bygger på de herligste grunnsetninger.»
Dr. Hjalmar Schacht i «Oppgjør».

Arntzen til å bruke «Finnmarken» skjebnesvangre referat av kongens proklamasjon?

Hvis han hadde lest professor Skeies brosjyre «Forhandlingene med tyskerne 1940» ville han allerede i 1945 ha oppdaget at han hadde sendt ut falske opplysninger til dommerne

Etter referatet i «8. Mai» for 11. desember 1950 i Langelandsaken skal fhv. riksadvokat Sven Arntzen ha forklart som vitne, at de som meldte seg inn i NS i 1940 var forredere «og det skulle bare mangle», sa han. Arntzen er naturligvis oppmerksom på at de 4 beste dommere i Høyesterett voterte i Hålandssaker for at det ikke var landsforredere å være medlem av NS. Altså litt

mere beskjedenhet, hr. Arntzen! De erkjenner vel at dommerne Alsen, Larsen, Hansen og Fougner er skarpere jurister enn De og dertil eldre og mere erfarne. Deres uttrykk «det skulle bare mangle» er således noe forlorent viktigmakeri.

Advokat Arntzens befatning med Kongens proklamasjon av 7. juni 1940 bør granskes. Det er nemlig meget mulig at dommer-

ne er blitt vill-ledet av det uriktige referat av proklamasjonen, som Arntzen lot sende dem. Var ikke proklamasjonen gjengitt riktig i andre aviser? Hvorfor benyttet Arntzen referatet i Finnmarksavisen? I ethvert fall er proklamasjonen gjengitt riktig i prof. Skeies brosjyre: «Forhandlingene med tyskerne 1940» som kom ut allerede i 1945. Se side 15. Her står det: «vil så langt gjørlig opprettholde det norske rikets selvstendige liv». I det av Arntzen benyttede referat står det «selvstendighetskrig». Har ikke Arntzen lest Skeies brosjyre? Først i 1949 da største delen av rettsoppgjøret var ferdig rettet han det uriktige referat, og det var på foranledning av andre. Kunde ikke Arntzen ha skaffet seg det riktige referat likesom Skeie? Som sagt, disse ting bør granskes.

Advokat Arntzen forklarte også, at landssvikanordningen av 15. desember 1944 § 32 — således som den lød fra først av — om at man kunne ta utlegg i en ekte felles særreie for økonomisk ansvar pålagt den annen ektefelle var stemmende med vår gjeldende rett. Prof. Andenæs har uttalt at det ikke er gjort noe forsøk på i motiverne å begrunne dette.

Selvfølgelig er Arntzens påstand uriktig. Det er jo nettopp hensikten med særreiet å beskytte mot ansvar for den andre ektefelles gjeld. Liknende beskyttelse har en ektefelle for den del av fellesboet som han eller hun har rådighet over, såvidt jeg vet. Nevnte § 32, som heldigvis ble forandret senere så at den stemte med vår gjeldende rett, måtte ha vært diktert av den reneste ondskap mot NS-medlemmernes hustruer. Det var ikke etter oppatak av Solem, som jo hadde vært med på paragrafens avfattelse sammen med Arntzen, at bestemelsen ble forandret, men etter foranledning av daværende justisminister Cappelen etter påtrykk av kvinneorganisasjoner, men Solem protesterte.

EN IAKTTAGER.

innfant seg på Wühlers hotell og ønsket ham velkommen til Assisl.

I Assisl var det under krigen ingen hjemmefront og derfor ble det heller ingen tyske represalier.

«Alle Menn's» julenummer har klart å servere en artikkel over mere enn tre sider om senkningen av «Blücher» og «Brummen» ved Oscarsborg 9. april 1940, uten å nevne løytnanten som gjorde det av med «Brummen» og ga «Blücher» det skudd som gjorde den kampdyktig.

De fleste konservative politiske eksperter sier at de engelske parlamentsvalgene vil finne sted ikke senere enn i februar måned. De mener at den nåværende regjering er motvillig til å gå løs på et nytt budsjett for den har innanket sin sak for folket. Dette syn deles ikke helt av nøytrale observatører.

De konservative mener de vil seire med en majoritet på noe mellom 15 og 50. Nøytrale observatører er ennå engang ikke så sikre.

Folkemeningen i Russland viser seg å være fatalistisk rolig når det gjelder nåtiden og ubekymret om Korea. De ser derimot på amerikansk aggresjon som uunnødvendig.

En utvikling av stor viktighet og som gjør seg fortjent til stor oppmerksomhet, er det voksende motsetningsforhold mellom armeen og partiet.

Mange roser kronprinsesse Märtha for at hun i sin nyttårstale i radio nevnte at det måtte gjøres noe for å skaffe de husville noe sted å bo. Dette minner om hva krigskorrespondenten Albert Henrik Mohn i «Aftenposten» skrev i en artikkel fra Korea, at da amerikanerne hadde gjen erobret Seoul, hovedstaden i Sør-Korea, sendte presidenten i Sør-Korea Syngman Reh ut en appell om at alle som hadde etpar kvadratmeter å avse, måtte ta seg av husville. Men, la Albert Henrik Mohn til, det var ikke noe snakk om at presidenten selv og frue, som disponerte 55 værelser i sitt palass skulle hjelpe de husville. Montro om det ikke falt kronprinsesse Märtha i tankene da hun seilte oppover Nordlandsleden siste sommer på Kongeskipet, at de millioner kroner som det har kostet å anskaffe og holde skipet i drift, ville ha vært bedre anvendt om Kong Haakon hadde sagt at æresgaven til ham skulle anvendes til å bygge en boligblokk, som skulle ha et slikt navn at den for framtiden skulle minne alle de mennesker, som fikk den glede å få sitt hjem der — om hvem som hadde vært den generøse giver.

Nordmørspostens Trykkeri

AVERTER